

“Noorte hääled” 2016

20. aprillil toimus Eesti Kirjandusmuuseumis üheteistkümmes noori etnolooge, folkloriste ja teisi kultuuriuurijaid ühendav konverents “Noorte hääled”. Konverentsi avasõnades meenutas kirjandusmuuseumi direktor Urmas Sutrop oma noorusaegu konverentsidelt ning soovis noortele uurijatele esinemisjulgest.

Tartu Ülikooli (TÜ) etnoloogia magistrant Laura Jamsja avas ettekandes “Etniline Jõhvi ja naised: keel, omavahelised suhted ja linnaruumi kasutus” statistiliste näitajate taga peituvat kultuuriliselt mitmekesise keskkonna toimimise eripärasid ja inimeste kogemuste erinevust tulenevalt nende etnilisest taustast. Jamsja arutles ka spetsiifiliste keerukuste üle, mis seisavad kakskeelse paikkonna uurija ees (ennekõike keele- ja kultuuripiiri ületamise raskused). TÜ folkloristika magistrant Liis-Marii Roosnupp (“Naise kujutamine jututüübis ATU 313 “Imeline põgenemine””) vaatlus, kuidas ühe levinud jututüübi teisendid sõltuvad jutustaja ja koguja soost, jutustamise kohast ja ajast ning tõi välja nendest tulenevaid erijooni lugude sisus ja keelekasutuses.

TÜ folkloristika magistrandi Kaija Rummi ettekande “Vene-Türgi sõda Eesti Rahvaluule Arhiivi pärimustekstides” käsitles jutu- ja laulupärimust ning kogumispäevikutes ja kirjades sisalduvat, mille kõrval toonane sõjakajastus meedias oli oluliselt lakoonilisem. Mõned põhipunktid pärimuses on olnud nt sõdurikogemus, türklased kui vaenlased, sõjasündmused, keskkonnakirjeldused. TÜ eesti ja soome-ugri keeleteaduse bakalaureuseõppe üliõpilane Janno Zöbin (“Siberi põlisrahvaste maailmapilt Nikolai Baturini teoses “Karu süda””) andis ülevaate Nikolai Baturini elust ja loomingust ning nüanssidest, mis on tema loomingulist teed mõjutanud ning analüüsis, kuidas on kirjanik kujutanud põlisrahvaste maailmapilti. Ettekandja edasine uurimistöo jätkub plaanide kohaselt motiivide otsimisega erialasest kirjandusest, selgitamaks, kuivõrd on Baturin oma kirjeldustes tuginenud etnograafilisele ainesele.

Muusikateemalisi ettekandeid oli kolm. Tartu Ülikooli etnoloogia bakalaureuseõppe üliõpilane Katrin Kullo esitas elavat vastukaja pärvinud ettekande “Tänavamuusik kui omanäolise sotsiaalse võrgustiku liige ja linnaruumi kujundaja”, rääkides tänavamuusikute elust, sellega seotud problemaatikast ning ka oma kogemusest tänavamuusikuna. Eesti Kultuuriloolise Arhiivi assistent Anna Caroline Haubold (“Eesti laulupidu kui rituaal, festival ja *performance*: Eesti XXVI üldlaulupidu “Aja puudutus. Puudutuse aeg””) esitas väljastpoolt tulija vaate laulupidudele, tuginedes nii enda kogetule kui ka varasematele käsitlustele. Haubold sedastas, et nii mõnigi element laulupeo juures on välismaalasele arusaamatu, pakkumata samaväärset vaimustust nagu eestlastest osalejatele-kuulajatele ning osutas taustateadmiste rollile laulupeo tajumisel ja tõlgendamisel. Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia muusikateaduse bakalaureuseõppe tudeng Kaisa Luik (“Kihnu viulitraditsioon tänapäeval”) arutles viulimängu traditsiooni edasi(k)andmise üle, toetudes tänapäeval Kihnu V viulifestivalil kogutud materjalile. Ettekandja tões, et Kihnus on viuliõpe heal järjel, kuid selle jätkusuutlikkus traditsioonilises vaimus on praegu küsimärgi all mõningate eripärade taandumise tõttu.

Viimases teemadeplokis käsitles TÜ etnoloogia magistrant Tenno Teidearu ettekandes “Ontoloogiline perspektiiv materiaalse kultuuri uurimisel usundilises kontekstis” inimeste ja esemete omavaheliste seoste ja seotuse kompleksust ja selle uurimise problemaatikat, keskendudes ainelise kultuuri uurimise võimalikele teoreetilistele raamistikele. Ave Taavet ja Marika Alver Eesti Kunstiakadeemiast (“Võidavad kunst ja armastus! Etnograafilise uurimismaterjali (re)presenteerimisvõimalustest”) keskendusid ekspeditsioonide näituseks vormimise raskustele viimaste EKA soome-ugri ekspeditsioonidel põhinevate näituste ja saadud tagasiside põhjal. Esile tõusis tõdemus, et vaatepunktide paljususest (tegijad, informandid ja näituste keskkond) tingitud poleemika on paratamatu. Tallinna Ülikooli sotsiaal- ja kultuurantropoloogia magistrant Liis Serk (“Maaelu tajumine: tühjusest ja üksindusest”) kõneles osalusvaatlusel kogutud materjali põhjal maaelust seal elavate inimeste pilgu läbi ning võrdles seda meediakajastustega, tuues välja, et tihti kujutatakse külade tühjaksjäämist ja maaelu üksildust meedias hoopis teises tonaalsuses kui kohalikud inimesed seda tajuvad.

Stendiettekanded esitasid TÜ etnoloogia doktorant Anna Mishina (“Ristiusu ja traditsioonilise usundi piiril: sünkretism luterlikus kirikus idamaride seas”) ning Budapesti Loránd Eötvösi ülikooli (ELTE) doktorant ja Szegedi Ülikooli eesti keele ja kultuuri lektor Eda Pomozi (“Inimeses peab kõik kaunis olema!” Hallidest varjunditest sukadaveeretaja vaatenurgast”).

Päeva kokkuvõtva arutelu raames jagasid Anu Kannike (Eesti Rahva Muuseum) ja Anu Korb (kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule Arhiiv) publiku ja esinejatega oma tähelepanekuid ning osutasid ettekannetes käsitletud teemade edasistele uurimisvõimalustele ja võimalikele lähenemisnurkadele. Päeva märksõnadena toodi välja representatsioonid ja uurimisprotsess ning osalusvaatluste käigus kogutud ainese suur osakaal uurimuste allikmaterjalides.

Konverentsi korraldasid ja toetasid Eesti Rahva Muuseum ja Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule Arhiiv. Järgmine konverents toimub 2017. aasta aprillis Eesti Rahva Muuseumis Raadil.

Ave Goršič, Piret Koosa